

BOLLETTINO

SALA STAMPA DELLA SANTA SEDE

N. 0528

Lunedì 11.09.2000

UDIENZA AI DOCENTI E AGLI STUDENTI DELL'UNIVERSITÀ JAGHELLONICA DI CRACOVIA

UDIENZA AI DOCENTI E AGLI STUDENTI DELL'UNIVERSITÀ JAGHELLONICA DI CRACOVIA

Alle ore 11.30 di questa mattina, nell'Aula Paolo VI, Giovanni Paolo II ha ricevuto in Udienza i Docenti e gli Studenti dell'Università Jaghellonica di Cracovia, ed ha loro rivolto il discorso che pubblichiamo di seguito:

• DISCORSO DEL SANTO PADRE ◦ Testo originale in lingua polacca ◦ Traduzione in lingua italiana ◦ Testo originale in lingua polacca

Szanowni Państwo,

Serdecznie witam Was wszystkich, którzy podczas rzymskich obchodów Jubileuszu Nauczycieli Akademickich w tak licznej grupie reprezentujecie społeczność Uniwersytetu Jagiellońskiego. Witam szanownych Profesorów na czele z panem Rektorem. Pozdrawiam również obecnych tu Studentów i Pracowników administracyjnych Uczelni.

Kiedy myślę o Uniwersytecie Jagiellońskim, budzą się wspomnienia - te odległe, jeszcze sprzed wojny i te bliskie, jak choćby pamięć naszego spotkania w Kolegiacie św. Anny i w Collegium Maius, w 1997 roku. Stają też przed oczyma twarze profesorów i studentów, którzy tworzyli i tworzą dawną i współczesną historię tej Uczelni. To wracanie myślą wstecz jest tym bardziej uzasadnione, że wciąż żyjemy atmosferą obchodów 600-lecia jagiellońskiej fundacji i odnowienia krakowskiej *Alma Mater*.

Dziś jednak, gdy spotykamy się w ramach Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, trzeba, abyśmy - zachowując w pamięci te sześciowiekowe dzieje - zatrzymali się nad czasem obecnym w perspektywie przyszłości. Wydaje się, że jest to sposobna chwila, aby na przelomie tysiącleci zastanowić się, jaka jest rola i jakie są zadania tej Uczelni, która zawsze nadawała ton rozwojowi polskiej nauki i kultury.

Taką próbę refleksji podjąłem już w pewnej mierze podczas naszego spotkania w 1997 roku. Wychodząc właśnie od tego określenia *Alma Mater*, mówiłem wtedy, że zadaniem uczelni wyższej jest poniekąd rodzenie dusz do wiedzy i do mądrości, kształtowanie umysłów i serc. To zaś zadanie nie może być spełnione inaczej, jak przez wielkoduszną służbę prawdzie - przez jej odkrywanie i przekazywanie innym. Mówiłem też, że służba prawdzie w wymiarze społecznym realizuje się jako postługa myślenia, czyli trud takiej analizy rzeczywistości tego świata,

która zawsze odwołuje się do najwyższego ideału prawdy, dobra i piękna, a przez to może stać się głosem sumienia krytycznego wobec wszystkiego, co człowieczeństwu zagraża lub co go pomniejsza. Oczywiście ta misja pociąga za sobą szczególną odpowiedzialność, domaga się od ludzi nauki wyjątkowej wrażliwości etycznej.

Dziś wracam do tej refleksji sprzed trzech lat, aby przypomnieć principia, do jakich odwoływały się kolejne pokolenia, które przeszły przez Uniwersytet Jagielloński. W każdych okolicznościach, a przede wszystkim w okresach zagrożenia Ojczyzny i narodu, zasady te stanowiły fundament i były inspiracją w wielkim dziele tworzenia tej świetlanej spuścizny, do jakiej dziś z dumą się odwołujemy. Te prawidła są zawsze aktualne. Jeżeli uniwersytet nie ma być tylko miejscem przekazywania wiedzy, ale nade wszystko świątynią mądrości, nie można od nich odejść.

W tym kontekście, mając na względzie przyszłość Polski i Europy, chcę zwrócić uwagę na jedno bardzo konkretne zadanie, jakie staje przed wyższymi uczelniami w Polsce, a szczególnie przed Uniwersytetem Jagiellońskim. Chodzi o kształtowanie w narodzie zdrowego ducha patriotyzmu. Krakowska Wszechnica zawsze była środowiskiem, w którym szerokie otwarcie na świat harmonizowało z głębokim poczuciem narodowej tożsamości. Tu zawsze żywa była świadomość, że Ojczyzna to jest dziedzictwo, które nie tylko obejmuje pewien zasób dóbr materialnych na określonym terytorium, ale nade wszystko jest jedynym w swoim rodzaju skarbem wartości i treści duchowych, czyli tego wszystkiego, co składa się na kulturę narodu. Kolejne pokolenia mistrzów, profesorów i studentów Uniwersytetu tego skarbcza strzegły i współtworzyły go, nawet za cenę wielkich ofiar. W ten właśnie sposób uczyły się patriotyzmu, czyli umiłowania tego, co ojcyste, co jest owocem geniuszu przodków i co wyróżnia pośród innych ludów, a co równocześnie stanowi plaszczynę spotkania i twórczej wymiany w wymiarze ogólnoludzkim.

Wydaje się, że dziś, gdy obserwujemy budzący nadzieję, ale nie wolny od zagrożeń proces jednoczenia się narodów Europy, Uniwersytet Jagielloński ze szczególną gorliwością winien podjąć tę tradycję. Jako wyjątkowe środowisko tworzenia narodowej kultury, niech będzie miejscem kształtowania ducha patriotyzmu - takiej miłości Ojczyzny, która staje na straży jej dobra, ale nie zamyka bram lecz buduje mosty, aby dzieląc się z innymi to dobro pomnażać. Polska potrzebuje świątłych patriotów, zdolnych do ofiar dla miłości Ojczyzny i równocześnie przygotowanych do twórczej wymiany dóbr duchowych z narodami jednoczącej się Europy.

Szanowni Państwo,

Przybyliście tutaj jako pielgrzymi Roku Jubileuszowego, jako ludzie wierzący w nieskończoną miłość Boga, który dla nas i dla naszego zbawienia stał się Człowiekiem, umarł i zmartwychwstał. Proszę Boga, aby Wasz pobyt w Wiecznym Mieście był szczególnym czasem umocnienia w tej wierze. Niech jej światło prowadzi was i inspiruje w trudzie poszukiwania prawdy, pomnażania dobra i tworzenia piękna.

Tą modlitwą obejmuję również przedstawicieli Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Cieszę się, że Państwo tu przybyli i swą obecnością nadają temu spotkaniu charakter międzyuniwersytecki. Wprawdzie przemówienie było skierowane bezpośrednio do Uniwersytetu Jagiellońskiego, ale w zasadniczej jego treści można je odnieść również do Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i do wszystkich wyższych uczelni w Polsce. Zanieście im, proszę, moje serdeczne pozdrowienie.

Niech wam wszystkim Bóg błogosławi!

[01836-09.01] [Testo originale: Polacco]

o Traduzione in lingua italiana

Illustri Signori e Signore,

Do un cordiale benvenuto a tutti Voi che durante le celebrazioni romane del Giubileo delle Università rappresentate - in un gruppo così numeroso - la Comunità dell'Università Jaghellonica. Saluto gli illustri

Professori con a capo il Signor Rettore. Saluto anche gli Studenti e i Rappresentanti del personale amministrativo qui presenti.

Mentre penso all'Università Jaghellonica, si destano in me i ricordi - quelli lontani, ancora di prima della guerra e quelli recenti, come per esempio la memoria del nostro incontro nella Collegiata di Sant'Anna e nel *Collegium Maius*, nel 1997. Mi si presentano davanti agli occhi i volti dei professori e degli studenti, che formavano e formano l'antica e l'attuale storia di questa Università. Questo tornare indietro con il pensiero è tanto più giustificato per il fatto che stiamo ancora vivendo l'atmosfera delle celebrazioni del 600° anniversario della fondazione jaghellonica e del rinnovamento dell'*Alma Mater* cracoviense.

Oggi, tuttavia, mentre ci incontriamo nell'ambito del Grande Giubileo dell'Anno 2000, occorre che - mantenendo nella viva memoria questa storia di sei secoli - ci soffermiamo sull'oggi nella prospettiva del futuro. Sembra che sia un momento propizio per riflettere - a cavallo tra i millenni - sul ruolo e sui compiti di questa Università, che sempre ha dato il tono allo sviluppo della scienza e della cultura polacche.

Un tentativo di riflessione di questo genere lo intrapresi già in una certa misura, durante il nostro incontro del 1997. Partendo proprio dal nome *Alma Mater*, dissi allora che il compito di un'istituzione accademica in un certo senso è: generare le anime per il sapere e per la sapienza, per la formazione delle menti e dei cuori. Un tale compito non può essere realizzato diversamente che mediante un generoso servizio alla verità - scoprendola e trasmettendola ad altri. Dissi anche che questo servizio alla verità viene attuato nella dimensione sociale come servizio del pensiero, cioè la fatica di un'analisi della realtà di questo mondo che sempre si richiama al supremo ideale della verità, del bene e della bellezza, e mediante esso può diventare voce di una coscienza critica nei riguardi di tutto ciò che minaccia o sminuisce l'uomo. Naturalmente questa missione comporta una particolare responsabilità, esige dagli uomini di scienza una straordinaria sensibilità etica.

Oggi ritorno alla riflessione di tre anni fa, per ricordare i principi a cui si richiamavano le generazioni succedutesi all'Università Jaghellonica. In ogni circostanza e, prima di tutto, nei periodi di pericolo per la Patria e per la nazione, tali principi costituiscono il fondamento e furono l'ispirazione nella grande opera della formazione di questo luminoso retaggio a cui ci richiamiamo oggi con orgoglio. Tali regole sono sempre attuali. Se l'università non deve essere soltanto un luogo in cui si trasmette la scienza, ma deve essere soprattutto il tempio della sapienza, non ci si può allontanare da esse.

In questo contesto, tenendo in considerazione il futuro della Polonia e dell'Europa, voglio far notare un compito molto concreto, che si presenta davanti alle istituzioni accademiche in Polonia, e in modo particolare dinanzi all'Università Jaghellonica. Si tratta di formare nella nazione un sano spirito di patriottismo. L'*Alma Mater* di Cracovia è sempre stata un ambiente nel quale un'ampia apertura verso il mondo era in armonia con un profondo senso d'identità nazionale. Qui è stata sempre viva la consapevolezza che la Patria è un patrimonio che non soltanto comprende una certa riserva di beni materiali in un dato territorio, ma è soprattutto un tesoro, l'unico nel suo genere, di valori e di contenuti spirituali, cioè di tutto ciò che compone la cultura di una nazione. Le generazioni, l'una dopo l'altra, di maestri, di professori e di studenti dell'Università, hanno custodito questo tesoro e hanno contribuito a formarlo, perfino a prezzo di grandi sacrifici. Proprio in questo modo hanno imparato il patriottismo, cioè l'amore di ciò che è della Patria, di ciò che è frutto del genio degli avi e di quello che distingue un popolo tra gli altri popoli, e che allo stesso tempo costituisce terreno d'incontro e di scambio creativo nella dimensione del genere umano.

Sembra che oggi, mentre osserviamo un processo di unificazione delle nazioni dell'Europa che desta speranza, ma non è privo di pericoli, l'Università Jaghellonica dovrebbe assumere, con particolare fervore, questa tradizione. Come un ambiente eccezionale dove si forma la cultura della nazione, sia essa luogo di formazione dello spirito patriottico - di un amore per la Patria che custodisca il suo bene, ma non chiuda le porte; costruisca piuttosto ponti, per moltiplicare questo bene condividendolo con altri. La Polonia ha bisogno di illuminati patrioti, capaci di sacrifici per amore della Patria e allo stesso tempo preparati ad uno scambio creativo di beni spirituali con le nazioni dell'Europa che si sta unificando.

Illustri Signori e Signore,

siete venuti qui come pellegrini dell'Anno Giubilare, come coloro che credono nell'infinito amore di Dio, che per noi e per la nostra salvezza si fece Uomo, morì e risuscitò. Prego Dio affinché il vostro soggiorno nella Città Eterna sia un particolare tempo di consolidamento in questa fede. La sua luce vi conduca e vi ispiri nella fatica della ricerca della verità, della moltiplicazione del bene e della creazione della bellezza.

Con questa preghiera abbraccio anche i rappresentanti dell'Università Cattolica di Lublino. Sono lieto che siate venuti qui e con la vostra presenza conferiate a questo incontro carattere interuniversitario. E' vero che il discorso è stato rivolto direttamente all'Università Jaghellonica, ma nel suo contenuto essenziale può riferirsi anche all'Università Cattolica di Lublino e a tutte le istituzioni accademiche della Polonia. Vi prego di portare ad esse il mio cordiale saluto. Dio vi benedica tutti.

[01835-01.01] [Testo originale: Polacco]
